

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

U Ljubljani, nedeljo dne 23. novembra 1919.

Četnik III.

242. štev.

Velika socijalistična zmaga v Italiji.

Ogromna socijalistična večina v Milanu, Benetkah, Turinu, Florenci, Rimu in Neapolju.

Milan. Izid volitev v 219 sekcijah od 226 je ta: Socijalisti 53.090, patriotska zveza 20.843, italijanska ljudska stranka 9.812, blok z leve 9.647, bojevnika zveza 4.130. Pojedelski neodvisni kandidat je dobil 62 glasov, narodni neodvisni kandidat 1 glas. Benetke. Socijalisti 25.323, ljudska stranka 16.689, demokrati 9.032, liberalci 8.951. Socijalisti imajo torej tukaj 3 poslance, ljudska stranka 1, liberalci 1 in demokrati 1.

Turin. Socijalisti 70.280, italijanska ljudska stranka 18.602, blok zmage 12.427, Giolittijevci 7.878. Razen tega so še nekatere druge neznatnejše stranke.

Florenca. Socijalisti 42.396, italijanska ljudska stranka 13.100, liberalci 12.786, demokrati 8.951.

Rim. Socijalisti 33.424, italijanska ljudska stranka 32.451, demokratska zveza 25.463, Alleanza (zavezništvo) 19.621, Fascio d'Avanguardia (predstražna zveza) 16.094 glasov.

Neapolj. V Neapolju je glasovalo samo 30% volilcev. Doslej je v mestu v večini ljudska stranka. Med delavskimi masami ima večino lista olicijskih socijalistov.

Nitti propadel.

Trst. "Edinost" poroča o političnih volitvah v Italiji: Po dosedaj znanih uspehih po posameznih sekcijah je gotovo, da so socijalni demokratje in katoliška ljudska stranka dosegli sijajne uspehe. Po mnogih mestih sta ti dve stranki dosegli relativno večino, po nekaterih pa so socijalisti dosegli celo absolutno večino nad drugimi strankami. Vojevitelji, šovinisti in imperijalisti so odgospodarili. Največji kričar in naganjač, Mussolini, je v Milanu doživel popoln poraz. Lista njegovih somišljenikov je dosegla smešno majhno število. Markanten znak teh volitev je tudi razmerno majhna udeležba meščanskih strank. Po nekod je znašala celo 40 do 50 odstotkov, v nekaterih krajih pa se sploh niso udeležili volitev. Nitti je padec je neizogiben.

140 socijalističnih mandatov.

Trst, 20. novembra. Po doslej semkaj došlih poročilih iz Rima je rezultat nedeljskih volitev prilično sledeči: Socijalisti nad 140 mandatov, katoliki (ljudska stranka) 90 mandatov, radikalci 20, reformisti 10. Demokratsko-nacionalistična stranka je propadla. Nitti je izvoljen z 10.000 glasov v okraju Potezza. Propadel je minister propagande Comandini, dalje delegat mirovne delegacije Scialoja. Mussolini in Marinetti sta, kakor že naznanjeno, propadla. Romagna, ki je bila doslej domena republikancev, je volila socijalistično. Benecija je izvolila 3 socijalistične poslance. Volilni okraj Bari (Apulija) je tudi socijalističen.

Aretacije nacionalističnih kričarjev v Milanu.

Milan. Vsled dogodka, ki se je pripetil povodom volitev pred poslopjem "Avantija", je bila proglašena splošna stavka, ki pa je bila ustavljena po spoznanju med mestnimi oblastmi in zaopniški socijalistične stranke, kakor tudi zveze strokovnih organizacij. Redarstvo je včeraj nadaljevalo aretacije in preiskavo hiš. Aretiranih je 37 med njimi je tudi Mussolini.

Volitve na Francoskem.

(Clemenceaujeva skupina v večini).

Paris. Izid volitev se more sedaj smatrati končno veljavnim, ker je znanih 586 poslancev in ker bo izid volitev v razrušenih krajih in v kolonijah znan šele čez nekoliko časa. 586 mandatov se razdeli nastopno: Konzervativci 13 starih, 19 novih poslancev; liberalci 15 starih, 58 novih; naprednjaki 32 starih, 94 novih; republikanci leve 51 starih, 72 novih, radikalci 27 starih, 30 novih; socijalistični radikalci 43 starih, 35 novih; socijalistični republikanci 17 starih, 9 novih; združeni socijalisti 33 starih, 32 novih; socijalisti posebne skupine 5 starih, 1 nov. Pri volitvah leta 1914 je bilo izvoljenih 190 novih, sedaj pa 350 novih poslancev.

Paris. Od 626 poslancev, ki tvorijo francosko poslansko zbornico, jih je bilo dosedaj izvoljenih 548. Konservativci so dobili 31, liberalci 73, naprednjaki (progresisti) 120, republikanci 117, radikalci 52, socijalni radikalci 71, socijalni republikanci 24, socijalisti posebne skupine 6 in ujedineni socijalisti 54 mandatov. Konservativci so obdržali svoje dosedanje število poslancev, liberalci so pridobili 43, naprednjaki 73, republikanci 34 in radikalci 6 mandatov. Socijalni radikalci so izgubili 76, socijalni republikanci 8 in ujedineni socijalisti 42 sedežev, dočim so socijalisti posebne skupine obdržali svoje prejšnje posestno stanje.

Nove D'Annunzijeve nakane.

Split, 20. nov. Italijanski zadrski listi ne taje D'Annunzijeve nakane zasedbe Dalmacije in objavljajo brez pridržka podatke o jakosti vojske 15.000 mož, ki se imajo izkrcati v Zadru in so določeni za Split. Ta vojska se bo vkrcala na vojne ladje v Italiji, torej pred očmi službene Italije.

Jugoslovanska mirovna delegacija podpisuje st. germainski mir.

Beograd 21. Vlada je pooblastila delegacijo na pariški mirovni konferenci, da podpisuje st. germainsko mirovno pogodbo. Delegacija bo glede otomanske narodnosti podala posebno izjavo.

Pomanjkanje moke in kruha.

Uradno se objavlja:

"Slovenija je, kar je splošno znano, v pogledu preskrbe z žitom pasivna pokrajina in mora uvažati žito iz drugih pokrajin, sosebno iz Hrvatske in iz Banata. Na mesec potrebuje Slovenija prilično 600 do 700 vagonov žita.

Do 20. septembra t. l. je pošiljal odsek za prehrano direktne garniture s strojem, premogom in lastnim vlakomnim spremnim obojem iz Ljubljane v Banat, kjer se je žito naložilo in potem prepeljalo v Slovenijo. Okoli 20. sept. t. l. je nastala na vseh hrvatskih in banatskih železnicah velika transportna kriza. Ker so bili vsi kolodvori natrpani z vagoni, je bil reden promet nemogoč in je bil skoro ves blagovni promet ustavljen. Skoro istocasno je bilo odseku za prehrano Slovenije sporočeno, da ministrstvo za promet ne dovoljuje več direktnih transportov za Slovenijo, češ, da je neekonomično pošiljati prazne vagone v Banat. Odseku je bilo nadalje naročeno, da naj zanaprej za svoje živilske transporte naroča vagone pri železniškem ravateljstvu v Zagrebu.

Rezultat belgijskih volitev.

Bruselj, 21. Nova poslanska zbornica je sestavljena tako-le: 72 katoličanov (izgubili 26), 70 socijalistov (pridobili 30), 34 liberalcev (izgubili 4) ter 9 zunaj strank. Uradni rezultat volitev v senatu je ta: 43 katoličanov, 30 liberalcev, 20 socijalistov. Katoličani so izgubili 12 sedežev, liberalci so pridobili 2, socijalisti pa 10 sedežev.

Volitve v Romuniji.

Bukarešta, 20. nov. (Agentura Dacia). Splošne volitve za poslansko zbornico so imele nastopni izid: 103 liberalcev, 98 pristašev kmetske stranke, 67 narodnjakov, 12 socijalnih demokratov, 7 naprednjakov in 6 pristašev stranke Avarasca. Pomniti se mora, da se v starem kraljestvu stranki Jonesca in generala Avarasca nista udeležili volitev. Na Erdeljskem in v novo pridobljenih krajih je bilo izvoljenih 146 narodnjakov in 46 opozicijonalcev. V Bukovini je bilo izvoljenih 12 narodnjakov, med temi dva Nemca, en Žid in en Rusin. V Besarabiji je bilo izvoljenih 86 narodnjakov in 28 pristašev kmetske stranke. V Kišinevu je izvoljen en socijalni demokrat.

Prva konstituenta z novo zasedenimi kraji vred se sestane danes. Konstituenta mora v prvi vrsti poleg revizije državne ustave odločiti, ali naj podpiše Romunija st. germainsko mirovno pogodbo in ali naj prizna dne 12. junija 1919 za Romunijo določene meje ali ne. Če se sklene podpis, odstopi sedanji ministrski predsednik in se sestavi koncentracijski kabinet z Maniom na čelu.

Podpis mirovne pogodbe z Bolgarijo.

Pariz. Vrhovni svet je določil dan 27. novembra za podpis mirovne pogodbe z Bolgarijo, ki se bo izvršil z velikimi ceremonijami v županskem uradu v Nouilly.

Novi estonski kabinet

Nauen. Novi estonski kabinet sestoji iz 4 pristašev ljudske stranke, 3 pristašev delavske stranke, 3 socijalnih demokratov in 2 članov, ki ne pripadajo nobeni stranki. Minister za zunanje stvari je Birk, vojni minister pa Banko.

Vsled te odredbe in ustavitve blagovnega prometa na hrvatskih in banatskih železnicah so zaostali tudi vsi živilski transporti za Slovenijo.

Odsek za prehrano je, uvidevši nevarnosti, ki prete Sloveniji, takoj na merodajnih mestih posredoval, da se neovirano propuste živilski vlaki za Slovenijo, ki so bili že natovorjeni in od nakladalne postaje odpremljeni, paralelno pa je začel energično akcijo, da se zopet dovoli stari način prevažanja to je, da sme Slovenija za svoje živilske transporte pošiljati direktne vlake iz Ljubljane v Banat.

Dasi je odsek za prehrano neprestano urgiral ureditev železniškega prometa in je tudi deželna vlada za Slovenijo najenergičnejše podpirala to zahtevo, je poteklo od 20. sept. t. l. več tednov, predno so došli prvi transporti z žitom za Slovenijo. Med tem časom je odsek za prehrano moral izčrpati vse zaloge, ki jih je imel pripravljene. Došlo žito je bilo sicer takoj odposlano v mline, vendar ni bilo mogoče pripraviti toliko mlinških izdelkov, kolikor jih normalno potrebujemo. Vsled pro-

metnih razmer je izostalo najmanj 300 vagonov žita, kar ni moglo ostati brez posledic.

Prometne razmere so se v zadnjem času nekoliko izboljšale, tudi se je odseku za prehrano zopet dovolilo, da sme pošiljati za svoje živilske transporte direktne vlake iz Slovenije v Banat in nazaj. Nadejati se smemo, da se bodo vsled novih odredb razmere v kratkem zopet izboljšale. Odsek za prehrano je odposlal zadnja dva tedna več vlakov v Banat, ki utegnejo pripeljati v kratkem večje količine žita. Tudi nekateri slovenski trgovci so nakupili v Banatu večje množine žita; tudi tem trgovcem bo odsek dal na razpolago direktne vlake.

Nakupovanje žita v Banatu je postalo težavno. V pričakovanju kolkovanja kron zadržujejo posestniki svoje zaloge ali pa jim nastavljajo višje cene. Radi tega so tudi cene mlinarskim izdelkom poskočile. Da se pomaga neimovitim slojem, je ministrski svet, kakor je bilo že javljeno, sklenil zasnovati velikopotezno pomožno akcijo in je za ta namen dovolil večji kredit. Ker so priprave v teku, je upati, da se bo nova pomožna akcija, ki bo izdatno olajšala preživljanje neimovitim slojev, že v dolednem času začela praktično izvajati.

Naši delavski mladini.

Vse naše gibanje vodi danes po strašnih letih sovraštva in grozot k novemu boljšemu življenju. Vse hrepeni danes po lepši prihodnosti. In od koga je ta bodočnost odvisna? Kdo more vstvarjati mir in kulturo našega ljudstva? Kdo drugi kakor ti, naša delavska mladina!

V tebi vidimo edino poročstvo bodočnosti, ti moraš prispevati v polni meri k naši zgradbi, ki mora vsati iz starih kapitalističnih razvalin, smelo morati razviti na tej zgradbi rdeči prapor ljubezni in pravičnosti, prapor enakosti svobode in bratstva. Blesteče pojme človečanstva in socializma moraš povzdigniti po vsej naši domovini.

Kje naj začneš? Katera naj bo tvoja pot?

Stotisoče so jih za vojnega časa ugonobili, zato pomni, da mora danes vsak posameznik nadomestiti prejšnjih deset in da nam je danes bolj kot kdaj poprej potrebno geslo: Vsak na svoje mesto! Močan naj bo vsak sam v sebi, tako močan, da bo lahko ogelni kamen sigurni stavbi naše bodočnosti.

Nova bodočnost mora postati bodočnost osvobojenega delavskega ljudstva, in tebi, delavska mladina, mora biti dano vse, kar rabiš za povzdigo svojih duševnih in telesnih sil. Vzgojiti hočemo iz tebe vztrajne in dobre bojevnike socializma.

Delavski telovadni odsek "Svobode" stopa ravnokar v življenje. Vabimo vas, da pristopite k njemu kot člani. Pridobivajte članov po delavnicah, tovarnah in organizacijah! V telovadni odsek "Svobode" pristopite vsi mladeniči in mladenke, da bo naše gibanje rodilo tiste uspehe, po katerih hrepenimo.

Apeliramo tudi na vse starejše sodruge in sodružice, katerim je na tem, da bo rodil naš telovadni odsek uspehe, da ravnokar vstopijo v njega.

Na delo naša mladina!

Dnevne vesti.

Stavka krojaških pomočnikov v Ljubljani končana. Stavka, ki je trajala skoro štiri tedne, je dne 15. t. m. končala s popolnim uspehom zahtev pomočnikov. Dolgo dobo stavke je pripisovati trdoglavosti par mojstrov, ki pa so končno tudi uvideli, da se od zraka ne da živeti. Razun nekaterih stavkokazov (L. Rimsar, Iv. Sušnik, F. Cesarek, I. Kavčič, F. Gliha, katere je strokovna organizacija že izključila), so bili vsi pomočniki na svojem mestu. Naša organizacija je trdnjša kot kdaj prej.

Pekovski pomočniki v Ljubljani se nahajajo v meznem gibanju. Zatorej opozarjamo vse sodruge in delavce te stroke, naj ne iščejo v Ljubljani dela, dokler se meznno gibanje ne zaključi.

Hud mraz je pritisnil, revnejše ljudstvo pa je še vedno brez obutve in begunci tudi še stanujejo po vagonih in nikogar ni, ki bi jim pomagal. Apeliramo torej na merodajne kroge, da se za stvar takoj in resno zavzamejo. Posebno pa naj stanovajska komisija gleda na to, da spravi nesrečne družine, ki so zdaj brez strehe, vendar enkrat že pod krov, pa najsibo kakorkoli!

Državna stanovajska komisija v Mariboru. Ker ta komisija že posluje, se je vsakomur, ki išče stnovanje ali lokal, obrniti nanjo; in sicer pismeno. Prošnjo je oddati na koroški cesti št. 1, kjer začasno posluje pisarna. Hišni gospodari morajo vsako stanovanje, ki je ali pa šele bo prosto, takoj naznaniti. Svojevoljno stanovanj, tudi mebliranih sob, ni dovoljeno oddajati. Prestopki se bodo strogo kaznovali. Dolžnost občinstva je, da javi vsako nerednost. Pomankanje stanovanj je namreč strašno, tako da morajo mnogi še sedaj prebivati v železniških vozovih.

Skandali korupcije. Korupcija se je v naši državi zelo razširila. Kdaj bomo rešeni te umazanosti, se vprašuje vsakdo, ki ima še pošteno srce in ki čuti z ubogim ljudstvom. Pred nekaj dnevi je bil aretiran v Pečuju občinski tajnik. Aretiran je bil radi mnogih goljufij, poverjenj in zlorab javnih oblasti. Kakor javljajo najnovejša poročila v preiskavi, je v to afero zapletenih mnogo uglednih oseb iz Pečuja. Nad 20 oseb je že v zaporu. Med drugimi se je prišlo na sled tudi velikemu poverjenju državnega denarja. Dol s korupcijo!

Odiranje na železnica. „Radniška Novine“ poročajo o slučaju drznege odiranja potnikov s strani železničarskih uradnikov v Zaječarju. Dne 29. oktobra so potniki plačali za vožnjo od Zaječarja do Knjaževca 10 dinarjev mesto 4-50 dinarjev. Eden izmed uradnikov je zelo zvitno izvršil ta trik. Dasi ravno so potniki prišli pravočasno na postajo, jim uradnik ni hotel izdati voznih listkov. Potniki so vstopili v vagone. Uradnik je sprevedniku ukazal, da plačajo vsi potniki 10 dinarjev mesto 4-50, kar so potniki seveda storili. To odiranje se more pričakovati edino od brezvestnih hrvaških madžaronskih uradnikov. Zadnji čas je že, da se odpravi vsa nadplaćila v vlaku.

V srečni Jugoslaviji se ne dobi samo z belo zemljico včasih tudi masti posebne vrste kot nameček, marveč tudi verižnike, ki se posebno sedaj jako hitro debelijo s sladkorjem. V Mariboru so predčerašnjem pregledali do kosti takega verižnika, ne morda v kemičnem laboratoriju, marveč kar na sredi ceste. Bil je namreč tako debel, da je potreboval zase cel voziček sladkorja. Ljudje so ga silno pomilovali, ker mu je nekdo voziček kratkomalo odvzel in ga peljal tja, odkoder ni vrnitve, ne sem, ne tja.

„Društvo jugosl. mont. akad.“ „Sloga v Pribramu se zahvaljuje za znatne prispevke, ki jih je društvu naklonila jugosl. javnost. Mlado društvo se javnosti, ki bo gotovo pripomogla naraščanju jugoslov. rudarskih inženirjev, še nadalje priporoča. Društvo šteje sedaj 28 rednih članov.

Umetniški koncert v mariborskem mestnem gledališču bo v ponedeljek, dne 24. t. m. Igra virtuoza na gosli, Jan Šleis, učenec mojstra Suchyja, prof. na praškem konservatoriju, bivši koncertni mojster moskovske opere. Sodeluje gđc. Horalkova, prof. klavirja. Lep spored!

Univerzitetni svet v Ljubljani je na svoji seji dne 12. t. m. izvolil za rektorja za študijsko leto 1919. in 1920. g. prof. dr. Josipa Plemlja, za protektorja pa g. prof. dr. Riharda Zupanciča. Za poslovođjo je izvoljen g. prof. dr. Ramovš.

Za dekane so izvolili fakultetni sveti sledeče gospode: na filozofski fakulteti g. prof. dr. Rajko Nachtigall; na medicinski fakulteti g. prof. dr. Alfred Šerko; na tehniški fakulteti g. prof. Karel Hinterlechner; na teološki fakulteti g. prof. dr. Franc Ušeničnik. Za prodekane so izvoljeni: na filozofski fakulteti g. prof. dr. Ivan Prijatelj; na medicinski fakulteti g. prof. dr. Albert Botteri; na tehniški fakulteti g. prof. dr. Maks Samec in na teološki g. prof. dr. Ivan Zore.

Glose.

Velike volilne uspehe je dosegla socialna demokracija pri volitvah v švicarski Narodni svet. Svoje mandate je pomnožila na račun doslej najmočnejše stranke (svobodomiselnih demokratičnej), ki je obdržala 189 mandatov za nad 20 mest. Nova kmečka stranka ima odslej 10 mandatov. Katoliki so ohranili dosedanje število mandatov.

Razcepljenje danske socijalne demokracije se je izvršilo z izstopom nekaterih radikalnih življenj, nezadovoljnih s taktiko stranke. Ti ljudje so si ustanočili levo socijalistično stranko, ki odklanja vsako sodelovanje z meščanskimi strankami in je pristopila h tretji Internacionali.

Judeničeve borzne špekulacije. Iz sovjetske Rusije nam prinaša časopisje vse mogoče in nemogoče vesti. Praktični Amerikanci in Angleži so poslali na Rusko svoje zaupnike, da se informirajo o položaju na licu mesta in resnično poročajo. Zanimivo je to, da se množe poročila, ki nam kažejo razmere na Ruskem v čisto drugačni luči, kot pa meščansko časopisje. Ameriški referent Bullit je podal n. pr. dolg referat, v katerem zagovarja in hvali razne sovjetske uredbe. V angleškem parlamentu je enako ugodno poročal polkovnik Malone, ki je živel sam na Ruskem. Med drugimi je povedal, da je Judenič razglašal padec Petrograda in kurz rublja, ki je stal na 1 peniju, se je dvignil tiste dni na 1 funt. Judeničev finančni kompanjon Rubinstein, ki se nahaja v Helsingforsu, je na ta način tekom dveh dni vtaknil v žep 400.000 funtov „čistega“ po predvojnem kurzu za prodane rublje. (To spominja na znano skadersko špekulacijo finančnika kralja Nikite.) — Tako se nam razgalja boj za „civilizacijo“ kot borzni švindal.

Kolčakovo tiranstvo. Neko amsterdamsko poročilo opisuje razsul Kolčakove armade. Pravi, da ni bilo v Kolčakovi armadi prav nobene discipline več, čeprav jo je Kolčak poizkušal vzdrževati z neštevilnimi smrtnimi kaznimi. Njegovi vojaki so trumoma dezertirali in vedno gledali na to, da so bili ujeti. Padec Omska je Kolčaka za vedno uničil. Vse ljudstvo se upira proti njemu.

Povratak čehoslovških čet iz Sibirie. Čehoslovaška narodna skupščina je sklenila vse potrebno, da se čehoslovaške čete s Sibirie nemudoma vrnejo preko Vladivostoka v domovino. Sedaj se minister Beneš pogaja v Parizu in Londonu o podrobnostih transporta. (Kaj pa z jugosl. četami, ki so še sedaj v Sibiriji?)

Edini socijalist v ameriški poslanski zbornici, Viktor Berger, je bil izključen iz zbornice, ker je bil obsojen radi prestopka proti t. zv. vohunskemu zakonu. Izjavil je, da svojih govorov ne bo nikdar preklical in da bi se izrazil še ostrejš, če bi imel še enkrat govoriti.

Finančni položaj Francije. Francija ima 30 milijard inozemskih dolgov dolgov, od tega 27 milijard v Angliji in Zedinjenih državah. Tem dolgovom nasproti stoji 12 milijard imetja, ki ga ima Francija pri drugih zaveznikih in nad 40 milijard predvojnega imetja, kakor tudi zagotovilo nemške odškodnine. Izza premirja je izdala Francija približno 1 milijardo za zaveznike v Srednji in Istočni Evropi. Normalni davki znašajo 10 milijard. Za navadni proračun se potrebuje 17 milijard, 10 milijard za šolstvo in 7 milijard za upravne in vojaške svari. Direktni se bodo najbrže povišali za kakih 50 odstotkov, ker Nemčija še ni plačala nikake odškodnine.

Iz Slovenije.

Iz kranjskega okraja (Gorenjsko). Odredbe proti kupčenju blaga pridejo tudi pri nas prav. Izginila je namreč že vsa moka po trgovinah in vredno bi bilo preiskati, kje je nakupljena. Pisali ste, da je bil nekdo sodnij-

sko kaznovan, ker je vžgalice prodajal po 80 vin. Koliko kazni pa bi zaslužili tiisti „krščanski mož“, ki pri nas prodaja škatljico vžgalic celo po 60 vin., a šolskim deklicam navadno pletilke po 50 vin.? Pa tudi druge šolske potrebščine prodaja otrokom po nečuvjenih cenah. In ta mož je celo „predsednik“ krajnega šolskega sveta! Sploh se tudi pri nas širi grozovita druginja. Navaden črn kruh je po 5 K kg in vesel moraš biti, če ga sploh dobiš! Petrolej (pa kakl) po 8 K, škatljica mazila za čevlje 3 K i. t. d. Dobro bi bilo, da bi k nam pogledal tudi vinarski nadzornik, da bi se prepričal, kako „vino“ pijemo po 12 K liter! Sladkorja že mesec nismo videli. Vendar se je primerilo, da je nekdo, ki je hotel kupiti pol kg soli, dobil v škričlju sladkor mesto soli!

Iz selške doline. Poštne razmere. Iz Blance se v 235. št. „Napreja“ nekdo priložuje o poštinih razmerah. Pri nas — v selški dolini — tudi ni bolje glede dohajanja pismonoše. Seveda, mož je slabo plačan. Plačalo pa naj bi se ga dostojno, potem pa zahtevalo od njega redno službovanje!

Učitelja — jubilarja. Dne 22. nov. t. l. je praznoval g. Ivan Lapajne, meščanskošolski ravnatelj v pok. v Krškem 70 letnico svojega rojstva. Isto tako jo bode praznoval 30. t. m. šolski ravnatelj v pok. g. Anton Leban, ki zdaj kot begunec živi v Stični na Dolenskem. Oba gospoda sta bila marljiva delavca na pedagoškem našem polju. Na mnogaja leta!

Novice.

Začetniška učiteljska plača znaša po novem zakonu 2400 dinarjev letno. **Palačo trgovinskega ministrstva** v Belgradu začno graditi spomladi. Palača bo imela 200 sob.

Državni industrijalno-obrtni muzej se osnuje v Belgradu.

Okradli so do zadnjega vinarja nekega Iv. Tauferja, poljedelca iz Smodja, ko se je vračal iz Amerike. V Maršlju so mu ukradli 33.000 K v gotovini in v Zagrebu 500 K, ki si jih je izposodil od znanca, da bi mogel potovati dalje. Policija je slednjič morala izposlovati nesrečnežu brezplačno potovanje na dom.

Velika vojašnica v Zemunu se izpremeni v invalidni dom.

Dramatično šolo v Zagrebu bodo otvorili v kratkem.

300 komunistov so aretirali v Budimpešti krščanski socijalci takoj potem, ko so rumunske čete zapustile mesto in je vkorakala bela garda. Beli teror še vedno besni.

Internacionalni novinarski kongres bodo sklicali čehoslovaški žurnalisti v l. 1920 v Prago. Na ta kongres pridejo žurnalisti iz vsega sveta.

Grško-italijanska družba se je ustanovila, da zgradi železniško progo Valona—Atene.

Nabava lokomotiv. Minister sodr. A. Kristan se je odpeljal na Dunaj, da nabavi lokomotive za železnice.

Invalidno vprašanje. Pri ministru za socialno politiko, sodr. Koraču, se je vršila konferenca rešitve invalidnega vprašanja v Jugoslaviji. Prisostvovali so strokovnjaki iz cele države. Sodrugi Korač predloži narodnemu predstavništvu tozadevni zakonski predlog.

Nove industrije na Hrvaškem. V Skradu se snuje električna centrala, ki bo dajala električni tok za razsvetljavo in obrtne svrhe v Delnice, Ravno goro, Brod na Kupi, Skrad in železniško delavnico v Srp. Moravice. Poleg Skrada se sežida tudi moderna tovarna vozov.

Izvoz alkohola iz naše države je prepovedan.

Za trgovino z orijentom se je v Pragi ustanovila družba z glavnico 30 milijonov, ki so jih dale praške banke na razpolago.

Zo in ono.

3250 slušateljev je dosedaj vpisanih na belgrajskem vseučilišču. Mnogo je dijakov iz Dalmacije in Vojvodine.

Dvajset tisoč ljudi je v Zagrebu, ki ne znajo pisati in brati. Tako je zapisal dr. Škulj, župan mesta, v svojem pozivu za oživotvorenje večje prosvetne akcije.

Čehoslovaška državna barva se stoji iz rdeče-belo-modre barve, državna zastava pa iz dveh polj, zgoraj belo, spodaj rdeče, med njima modri trikotnik.

Saljapin, sloviti ruski basist, ni res, pravijo londonski listi, da bi Saljapin od boljševikov umorjen. (To so spet enkrat lagali buržuji!).

Zračni promet uvede v najkrajšem času v republiki Avstriji novoustanovljena družba za zračni promet. Določene že naslednje proge: Dunaj—Linc—S. nograd—Inomost in Dunaj—Gradec—O. lovec—Beljak. Kasneje se ustanovila tu črti Dunaj—Praga in Dunaj—Budimpešta.

30 milijonov kron je čehoslovaška vlada izdala za pokritje izdatkov pri ravni pogajanjih.

90.000 molznih krav bo morala Nemčija dati ententi za vojno odškodnino.

Haasejevo truplo so vpepelili veliki žalni slovesnosti, kjer so govorili njegov sin Ernest Haase in Karol Kautsky. Primerjali so ga z velikim francoskim socijalistom Jean Jauresom in Liebknechtom. Pepel polože v poslopju državne zbornice v Berlinu k počitku.

Izročitev plavajočih ladjenic zahtevala ententa od nemške vlade. Nemška vlada bo morala rada ali nerada pristati na to zahtevo, čeprav bo ta izročitev v velikansko škodo nemškemu paroplovstvu.

Milostine bo delila ententa stradanju srednji Evropi. Lord Chamberlain je v angleški poslanski zbornici izjavil, da je vlada pripravljena darovati k svoti, ki bi jo dali privatniki in država kot pomoč srednji Evropi, 400.000 funtov šterlingov. Amerika je stavila ta namen večje svote na razpolago Franciji in Italiji pa bosta prispele nekaj manj.

Kultura.

Glasnik ministrstva narodnega zdravja. Ministrstvo narodnega zdravja je pričelo izdajati svoj glasnik. Prva dvojna številka je izšla meseca oktobra s sledečo vsebino: Dr. M. Jovanović: „Glavni pravci naše zdravstvene politike“; dr. Uroš Krulj: „Principi je ne zdravstvene politike“; dr. C. J. Stanojević-Trinski: „Eugenika i n. higijenski problem“. Privremena organizacija zdravstvene službe čehoslov. republike. „Djelokrug ureda za nar. zdravje u Njem. Austriji“. Minister narodnega zdravja: „Proučevanje in poučevanje naroda“. — Rasna higijena. — Školska higijena. — Tuberkuloza. — Veneričke boleti. — Alkoholizam. — Zdravstvena služba. — Rano. — Statistike. — Lične vijesti. „Glasnik“ izhaja v Belgradu in znaša celoletna naročnina 20 dinarjev. Naročiti morejo nanj samo one osebe, ki „Glasnika“ ne dobivajo uradno. Naroča se pri ministrstvu narodnega zdravja v Belgradu.

Odpust rezervistov.

Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo razglša: Letnika 1865 in 1866 se odpustita s 26. novembrom, letnika 1883, 1882 in 1881 pa s 30. novembrom t. l.; nadalje se odpusti letnik 1895 s 23. t. m. Letnika 1896 in 1897, ki se pred sklepom, nanašajočem se na mobilizacijo drugega poziva, namerava poslati na trimesečni odmor, se začasno zadržita, ker je iz gospodarskih razlogov primernejše, da se moštvo ne pošilja kratko dobo na vojaški dopust in isto vsled svoje nadaljnje vojaške veznosti ne more preskrbeti stalnih meščenj. Vlada pa je sklenila, da se bo odpustila omenjena dva letnika z mobilizacijo prvega poziva, ki bo odrejena v kratkem. Vsekakor bo vojaška službena doba teh letnikov v naši državi izdatno manjša, kakor pa bi bila doslej obstoječih zakonitih predpisih.

